

Forbrukersekretariatet i Standard Norge

Oversikt over standardiseringsprosjekter på forbrukerområdet

Mai 2010

Status: 10= prosjektstart, 20= under utarbeidelse, 40= høring, 40-50= bearbeiding av høringskommentarer pågår, 50=Formal vote (på endelig avstemning), 60= ferdig standard

Nr.	Emne	TC/SC/ WG Komite	Prosjektbeskrivelse	Status
1	Bolig/bygg			
1.01	Areal av bygg	SN/K 004	Komiteen skal vurdere behovet for supplerende veiledere til NS 3940 <i>Areal og volumberegninger av bygninger</i> . Forbrukerrådet og Forbrukerombudet deltar i komiteen. Komiteen avventer utvikling av teknisk forskrift. Enighet om fremdriftsplan. Prosjektleder Lars Aasness laa@standard.no	20
1.02	Avtaleblanketter for håndverkertjenester	SN/K 514	Revisjon av blankettene for håndverkertjenester. Oppstart i januar 2010. Forbrukerombudet og Forbrukerrådet deltar i arbeidet. Prosjektleder Jørgen Birkeland jbi@standard.no	20
1.03	Tribune/ tilskuerområder	CEN/TC 315	Det er under utarbeidelse standarder som setter krav til tribuneanlegg når det gjelder sitteplasser, setehøyder, sikt, adkomst etc. (NS-EN 13200-serien). 6 standarder er vedtatt og 4 av disse er oversatt til norsk. Tre nye delstandarder er under utarbeidelse: <ul style="list-style-type: none"> • <i>prEN 13200-7 Spectator facilities – Entry and exit element</i> • <i>prEN 13200-8 Spectator facilities – Safety management</i> • <i>prEN 13200-9 Spectator facilities – Layout criteria for spectators with special needs</i> • <i>prEN 13200-1 er til revisjon</i> 	20-60 60

			<p>Det er ferdig en teknisk rapport <i>CEN/TR 15913 Layout criteria for viewing area for spectators with special needs</i>. Rapporten angir bestemte løsninger/kriterier for hvordan tilskuerområder bør utformes med tanke på å imøtekomme behov hos mennesker med nedsatt funksjonsevne.</p> <p>.</p> <p>Fra Norge deltar myndighetene (Kultur- og kirke departementet), Norges Fotballforbund, Norges Idrettsforbund og Multiconsult.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	
1.04	Energimerking av bygninger	<p>CEN/TC 89,228,247, 371 156, 169 + flere ISO/TC</p> <p>SN/K 34</p>	<p>Det er utarbeidet ca. 40 ulike standarder for beregning og dokumentasjon av bygningers energiytelse, hvorav noen av disse har forbrukerinteresse. Bakgrunnen for standardene er at bygningsenergi-direktivet krever merking av nye bygninger og eksisterende offentlige bygninger (krav om merking vil også gjelde for eksisterende bygninger ved utleie og salg fra 2010). Viktig for forbrukerne i forbindelse med kjøp og salg av bolig med hensyn til hvilken informasjon vi får og hva vi selv må dokumentere. Som boligeier vil vi få utgifter ifm inspeksjon/dokumentasjon av bolig. Merkeordningen vil kunne påvirke vårt valg av løsninger for oppvarming, vinduer etc.</p> <p>Standard Norge og noen nasjonale eksperter har deltatt i CEN-arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Thor Endre Lexow tel@standard.no</p>	
1.05	Ildsteder	<p>CEN/TC 295 SN/K 083</p>	<p>Komiteen arbeider med standarder for ulike ildsteder (ovner, peiser) med blant annet krav til isolasjon og temperatur på betjeningshåndtak. Standard med krav til badstu-ovner er under utarbeidelse; prEN 15821 <i>Multi firing Sauna stoves fired by solid fuel - Requirements and test methods</i></p> <p>DSB og BE deltar i komiteen.</p>	40-50

			Prosjektleder José Delgado jsd@standard.no	
1.06	Bærekraftig byggevirksomhet	ISO/TC 59/SC 17 CEN/TC 350 /WG 5 SN/K 223	Arbeider med godkjenning av materialer og deklarasjon. Det ble i juni 2008 satt i gang et nytt prosjekt for vurdering av sosiale aspekter ved design av bygninger og valg av byggeprodukter. ANEC deltar i arbeidet. Prosjektleder Ingvild Giske Mathisen mailto:igm@standard.no	10
1.07	Tilstandsanalyse av byggverk	SN/K 292	Komiteen arbeider med revisjon av NS 3424 <i>Tilstandsanalyse for byggverk – Innhold og gjennomføring</i> samt utarbeidelse av ny norsk standard for tilstandsanalyse av bolig. Forbrukerrådet deltar i komiteen. Kontaktperson Merete Holmen Murvold mmu@standard.no	20
2	Helse			
2.01	Nanoteknologi	SN/K 298 ISO/TC 229 CEN/TC 352	En nasjonal speilkomité for nanoteknologi følger arbeidet i ISO og CEN. ISO/TC 229/WG 3 arbeider med helse, miljø og sikkerhetsaspekter og det er dette som er særlig interessant for forbrukerne. Det er under utarbeidelse en standard om merking. Mattilsynet og SIFO deltar i den nasjonale speilkomiteen. Prosjektleder Knut Aune kau@standard.no	10
2.02	Kosmetikk	ISO/TC 217 CEN/TC 392 SN/K 266	Utarbeider standarder for kosmetikk. ISO/DIS 24444 testmetoder for solbeskyttelse (Sun Protection Factor) er under ferdigstilling. ISO/DIS 24442 testmetode for UVA-beskyttelse har vært på høring til 2010-03-03.	40-50 40

			<p>I CEN er det opprettet en ny teknisk komité for kosmetikk, blant annet som følge av mandater fra EU innenfor området.</p> <p>Mattilsynet deltar i CEN-arbeidet. Veterinærinstituttet deltar i ISO-arbeidet. Forbrukerrådet og Stiftelsen Miljømerking følger arbeidet nasjonalt.</p> <p>Prosjektledere Hilde Aarefjord haa@standard.no</p>	
2.03	Allergener	CEN/TC 347	<p>Allergiframstillende stoffer (formaldehyd, giftstoffer etc.) Utarbeidelse av standarder for testmetoder i første omgang. Det pågår fortsatt revisjon av EN 1811 <i>Testmetode for angivelse av nikkel..</i> Rettelseblad til NS-EN 12472 <i>Metode for simulering av slitasje og korrosjon for å påvise nikkelaavgivelse fra belagte punkter</i> er nylig fastsatt.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	40 60
2.04	Hjelpemidler	ISO/TC 173 og CEN/TC 293 (SN/K 106)	<p>Hjelpemidler for funksjonshemmede. Flere arbeidsgrupper.</p> <ul style="list-style-type: none"> Standard for ganghjelpemidler (krykker etc.) NS-EN ISO 24415-1 er nylig fastsatt. ISO/DIS 10865-1 <i>Assistive products for persons with disability -- Wheelchair containment and occupant retention systems for rearward-facing wheelchair-seated passengers -- Part 1: Systems for accessible transport vehicles designed for use by both sitting and standing passengers</i> er på høring fram til 2009-10-16. ISO/DIS 7176-28 <i>Wheelchairs -- Part 28: Requirements and test methods for stair-climbing device</i> er på høring til 2009-10-23. <p>NAV følger arbeidet. ANEC deltar i CEN-arbeidet. Komiteen ledes av Sverige.</p> <p>Prosjektleder Rudolph Brynn rbr@standard.no</p>	60 40-50 40-50

2.05	Helseinformatikk	ISO/TC 215 CEN WS/eEHIC	Arbeider med standarder for helseinformatikk, informasjonssikkerhet, pasientvern, helsekort. Komiteen har etablert en egen arbeidsgruppe (Task force, TF) som skal gi innspill til forbrukerbehov knyttet til standardiseringsprosjektene i TC'en. Flere standarder under utarbeidelse og noen ferdig. prEN ISO 21091 <i>Directory services for security, communications and identification of professionals and patients</i> er ferdigstilt. Norsk deltakelse ved Standard Norge.	40-50 50
2.06	Kiropraktortjenester	CEN/TC 394 SN/K 507	Etter forslag fra den østerrikske standardiseringsorganisasjonen er det igangsatt et europeisk prosjekt om kvalitetskrav til kiropraktortjenester, <i>Services of chiropractors – Requirements for the provision for services of chiropractors</i> . Prosjektet vil omfatte krav og retningslinjer til følgende deler av tjenesten: <ul style="list-style-type: none"> • Terminologi • Kompetanse/utdanning • Behandling/utførelse • Administrativ organisering av tjenesten <p>Oppstartsmøte ble holdt i Wien 1. april 2009. To eksperter fra Norsk kiropraktorforening er oppnevnt som deltakere og Forbrukerrådet holdes orientert om prosjektet. Det er opprettet en nasjonal speilkomité som følger arbeidet. Komiteen skal ha et møte i mai. Forslag sendes forhåpentlig på høring til høsten.</p> <p>Prosjektleder Inger S. Jørgensen isj@standard.no</p>	30
2.07	Høreapparatformidling	CEN/TC 380	prEN 15927 <i>Services offered by hearing aid professionals</i> er under utarbeidelse og var på høring fram til 2009-06-19. Omhandler høreapparatformidling. Prosjektet involverer forbrukerorganisasjoner. Det er opprettet en interessegruppe med organisasjoner som bl. a. Hørselshemmedes Landsforbund, Døveforbundet, Døvblitte, mv.	40-50

			Prosjektleder Iiris Turunen-Rindel itr@standard.no	
2.08	Tradisjonell kinesisk medisin	ISO/TC 249	<i>Vedtatt nytt prosjekt for å lage en standard med krav til tjenester innen tradisjonell kinesisk medisin. China har ledelse og sekretariat. Norsk deltagelse fra akupunktører. Lobbymøte i Shanghai.</i> Prosjektleder Inger Jørgensen mailto:isj@standard.no	
2.09	Pasientsikkerhet i plastikk-kirurgi	CEN/TC 403	<i>CEN har akseptert et forslag fra Østerrike (ASI) om å nedsette en ny prosjektkomite for å utarbeide en europesik standard for kosmetisk kirurgi. Første møte i prosjektkomiteen er planlagt i september 2010.</i> Prosjektleder Inger Jørgensen mailto:isj@standard.no	
3	IT			
3.01	Automatisk identifikasjon og datafangst (RFID)	SN/K 178	En ny norsk komité for automatisk identifikasjon og datafangst opprettes i mars 2010. Omfatter blant annet bruk av og problemstillinger knyttet til RFID. Mulighetene er store innenfor RFID-teknologi. Bruk og lagring av informasjon er relevant for forbrukersiden. Fra forbrukersiden deltar SIFO: Komiteen skal følge arbeidet som skjer i CEN og ISO innenfor dette feltet: <ul style="list-style-type: none"> - ISO/IEC/JTC1/SC 31/WG 4. Consumer International deltar. - CEN/TC 225 Prosjektleder August Nilssen ani@standard.no	10
3.02	Svindel	ISO/PC 247	Komiteen skal utarbeide standarder for registrering og kontroll av svindel. Svindel omfatter blant annet:	10

			<ul style="list-style-type: none"> • Identitetstyveri • Falsk identitet • Svindel med legemidler • Forfalskning og piratkopier • Svindel med kredittkort <p>Komiteen ledes av USA. Foreløpig ingen norske deltakere i arbeidet.</p> <p>Prosjektleder August Nilssen ani@standard.no</p>	
3.03	Biometri	ISO/IEC/JTC1/ SC 37	<p>Personlig identifikasjon (fingeravtrykk). Prosjektet omhandler innsamling av personlige data. Ny passlov krever at alle må ha nye pass med fingeravtrykk.</p> <p>Prosjektleder Knut Lindelien kli@standard.no</p>	
3.04	Digitale media	ISO/IEC/JTC1/ SC 29	<p>Gruppen arbeider med standarder knyttet til bruk av alle typer digitale medier (telefon, iPod, pc, TV osv.). Utarbeidelse av flere standarder, alt fra systemstandarder, standarder for funksjonalitet, katalogisering og strukturering av jpg/mpg-filer samt støyfiltrering fra Digital TV (for hørselshemmede).</p> <p>Prosjektleder Bjørnhild Sæterøy bjs@standard.no</p>	20-60
3.05	Informasjons-sikkerhet	ISO/IEC/JTC 1/ SC 27/WG 5 SN/K 171	<p>Det er etablert en arbeidsgruppe på Identity management og personvern (ISO/IEC/JTC 1/SC 27/WG 5). Denne følges opp av SN/K 171 IT-sikkerhetssystemer. Norge deltar i arbeidet (DNV, Mnonic, Høgskolen i Gjøvik, NovaSecure/Portahead og Standard Norge).</p> <p>Prosjektleder Knut Lindelien kli@standard.no og prosjektleder Rudolph Brynn rbr@standard.no</p>	20
3.06	Internettfilter	CEN/TC 365	<p>Det er opprettet en ny teknisk komité for utarbeidelse av en europeisk standard for internettfilter (software). Prosjektet</p>	20

			er fremmet fra forbrukersiden v/ANEC. Ingen norsk deltakelse. Prosjektleder Håvard Hjulstad hhj@standard.no	
4 Kvalitetsstyring				
4.01	Kvalitetsstyring av kundetilfredshet	ISO/TC 176	ISO 10002 <i>Retningslinjer for organisasjoners behandling av klager</i> . Gjeldende. Standard om <i>Kundetilfredshet – Overvåking og måling av kundetilfredshet</i> er publisert (ISO/TS 10004: Quality management – Customer satisfaction. Guidelines for monitoring and measuring). Forslag om et nytt standardiseringsprosjekt om e-handel mellom bedrifter og forbrukere er på høring hos ISO-medlemslandene frem til 2009-06-13 (New Work Item Proposal – Quality Management – Customer Satisfaction – Guidelines for Business-to-Consumer Electronic Transactions) ISO 10008. Denne settes i gang. Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no	20 30
4.02	Klagebehandling (Online Dispute Resolution)	CEN/WS	En CEN Workshop for ODR (Online Dispute Resolution, dvs. klagebehandling på nett) er i slutfasen. Prosjektleder August Nilssen ani@standard.no	50
5 Mat/ mattrygghet				
5.01	Innhold i matvarer (matvaredeklarasjon)	CEN/TC 387	Standard for matvaredeklarasjon under utarbeidelse. Prosjektet ledes av Sverige og omfatter <ul style="list-style-type: none"> • Identifikasjon, beskrivelse, klassifisering og merking av matvarer og ingredienser • Mengde av de ulike næringsmidler • Krav til analysemetoder for å fastsette innhold • Kildereferanser Nøyaktig beskrivelse av innhold er viktig for forbrukerne i	20

			<p>forbindelse med valg og kjøp. Formålet er å harmonisere måten innholdet framstilles på.</p> <p>Ingen norsk deltakelse i prosjektet. Mattilsynet og BLD holdes orientert om arbeidet.</p> <p>Prosjektledere Hilde Aarefjord haa@standard.no</p>	
5.02	Mattrygghet	ISO/CEN – flere komiteer (ISO/TC 34, CEN/TC 275 med flere)	<p>Standarder som omfatter sporbarhet, merking, analysemetoder med hensyn på innhold av ulike stoffer i mat.</p> <p>Standard for bestemmelse av innhold av allergener i matvarer er under utarbeidelse, prEN 15842 <i>Foodstuffs - Detection of food allergens - General considerations and validation of methods</i> .</p> <p>Mattilsynet deltar i arbeidet.</p> <p>Prosjektledere Hilde Aarefjord haa@standard.no</p>	20-60 50
5.03	Kokekar og utstyr i kontakt med mat, bestikk	CEN/TC 194 ISO/TC 186	<p>Omfatter standarder for redskaper brukt i forbindelse med laging, koking og servering av mat. Derunder bestikk, kokekar ildfaste former etc. Omfatter både bestikk, keramikk, porselen, plast og drikkeglass.</p> <p>Prosjektledere Hilde Aarefjord haa@standard.no</p>	40-50
5.04	Fiskeri og havbruk	ISO TC 234 SN/K 278	<p>I februar 2007 ble det opprettet en ny teknisk komité i ISO for fiskeri og havbruk som skal arbeide med miljøriktig utvikling av næringen, forvaltning av marine ressurser, tekniske krav til utstyr, standarder for prøvetaking og målinger samt sporbarhet fra fangst/oppdrett til produktene er hos sluttbruker. Det er særlig det siste punktet om sporbarhet som er av interesse for forbrukerne.</p> <p>Komiteen ledes av Norge. Det er etablert en nasjonal speilkomité SN/K 278. Forbrukerrådet deltar.</p>	20

			Prosjektleder Hilde Aarefjord haa@standard.no	
5.05	Klimaspor for fisk		Forprosjekt i Standard Norge. Klimaspor for fisk og fiskeprodukter. Prosjektleder Knut Jonassen mailto:kjo@standard.no	
6 Miljø				
6.01	Bærekraftige arrangementer	ISO/PC 250	<p>En komité i ISO, <i>ISO/PC 250 Sustainability in event management</i>, utarbeider en styringssystemstandard for virksomheter som driver med arrangementer. Standarden for bærekraftige arrangementer skal veilede arrangørene og forsikre publikum om at miljøengasjementet er ekte. Standarden, som vil få betegnelsen ISO 20121, peker på viktige temaer som for eksempel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • valg av lokalitet • styring av forsyningskjeder • innkjøp • kommunikasjon • transport • prosedyrer <p>Arbeidet ledes av Storbritannia og Brasil og eksperter fra ca 30 land er så langt involvert i arbeidet.</p> <p>Standard Norge har hatt et informasjonsmøte med interessenter og det er interesse for å etablere en nasjonal speilkomité.</p> <p>Standard Norge deltok på WG møte i Paris 26-28 april. Konsensus om å gå videre med arbeidet til en CD. Neste møte blir i september 2010.</p> <p>Prosjektleder Hege Thorkildsen mailto:hth@standard.no</p>	30

6.02	Miljøinformasjon og klimakvoter	ISO/TC 207 og underliggende grupper (særlig) SC 1, SC 3, SC 4, SC 5 og SC 7 SN/K 127	<p>Standarder for miljøinformasjon og klimakvoter under utarbeidelse i regi av ISO/TC 207 Miljøstyring . SC 1 arbeider med miljøstyring. SC 3 arbeider med miljømerking. SC 4 arbeider med miljøprestasjoner. SC 5 arbeider med livsløpsvurderinger (LCA). SC 7 arbeider med klimagasser (nærmere bestemt kompetansekrav til de som skal drive med klimaregnskap samt klimagasshåndtering, herunder merkeordning for produkter/tjenester).</p> <p>Standard for kompetansekrav til de som validerer og verifiserer klimagassberegninger er på høring, ISO/DIS 14066 <i>Greenhouse gases -- Competence requirements for greenhouse gas validation teams and verification teams</i>. Høringsfrist 2010-03-31. Kontinuerlig arbeid.</p> <p>Den norske speilkomiteen for miljøstyring, SN/K 127, følger ISO-arbeidet og er organisert i to arbeidsgrupper:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AG 1 Produktrettet miljøstyring • AG 2 Organisasjonsrettet miljøstyring <p>Speilkomiteen vil bli sentral i arbeidet med klimaspørsmål. Det er bred deltakelse i komiteen med blant annet Forbrukerrådet, Barne- og likestillingsdepartementet og Miljømerking.</p> <p>Prosjektleder Knut Jonassen kjo@standard.no</p>	40
6.03	Forurensning fra byggevarer	CEN/TC 351	<p>Arbeider med utlekking og forurensning fra byggevarer, derunder blant annet utslipp av gasser til innendørs luft og vann. Mange tekniske rapporter på forskjellige stadier.(noen er ferdige)</p> <p>Prosjektleder Rolf Duus rdu@standard.no</p>	20-60
6.04	Forurensning fra	IEC/TC 111 og	Omfatter forurensning fra elektrisk utstyr/ apparater både	20

	elektrisk utstyr	CENELEC TC 111X	for utstyr i bruk og utlekking fra utstyr som deponeres. ANEC deltar i arbeidet. En norsk speilkomité følger dette arbeidet, normkomité NK 111. Forbrukerrådet deltar i speilkomiteen. Prosjektleder Tore.trondvold@nek.no	
7	Produktsikkerhet			
7.01	Sikkerhet mot forfalskning av varer	ISO/PC 246	Komiteen skal utarbeide en standard med ytelseskrav/funksjonskrav til verktøy for "anti-counterfeiting" som skal hindre svindel med forfalskede varer. Bakgrunnen for arbeidet er at andelen forfalskede produkter øker. Dette kan medføre en fare for forbrukere ved at helseskadelige produkter selges under falskt merke samtidig som det ødelegger konkurransen og arbeider mot de som produserer lovlige produkter. Komiteen ledes av Frankrike. Foreløpig ingen norske deltakere i arbeidet. Prosjektleder August Nilssen ani@standard.no	10
7.02	Sikkerhet ved forbrukerprodukter	ISO/PC 243	Etter initiativ fra ISOs forbrukerpolitiske komité, COPOLCO, er det etablert en ny prosjektkomité for risikovurdering av forbrukerprodukter og utarbeidelse av en veiledning for leverandører. Arbeidet ledes av Canada. Oppstart 2009.. Prosjektleder Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no	10
7.03	Tilbakekalling av produkter	ISO/PC 240	Etter initiativ fra ISOs forbrukerpolitiske komité, COPOLCO, er det etablert en ny prosjektkomité for utarbeidelse av prosedyrer for tilbakekalling av forbrukerprodukter. Arbeidet ledes av Malaysia. Oppstart 2009. Ingen norsk deltakelse. Prosjektleder Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no	10
7.04	Sport, lekeplass og andre hjelpemidler og fritidsutstyr	CEN/TC 136	Standarder med krav til sikkerhet og forbrukerinformasjon på badeleker og flyteartikler er under utarbeidelse. Serien består av 7 deler (prEN 15649-1 til -7).	50

			<p>En arbeidsgruppe, WG 12, under CEN/TC 136/SC 1 arbeider med tilgjengelighet til lekeplassutstyr (Play for all). En teknisk rapport med veiledning i forbindelse med utarbeidelse av standarder for lekeplassutstyr er under utvikling. Se også 10.14.</p> <p>Følgende standarder med sikkerhetskrav til ulikt sportsutstyr er under utarbeidelse:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prEN 1069 <i>Vannrutsjebaner - Del 1: Sikkerhetskrav og prøvingsmetoder og Del 2: Veiledning er på avstemning.</i> <p>ANEC deltar i arbeidet.</p> <p>Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no</p>	20 50
7.05	Flytende Fritidsprodukter	NS-EN 15649-4	<p>En standardserie bestående av 7 deler. Flytende fritidsprodukter for barn og unge mellom 4-18 år. (Klasse B) utgitt i januar 2010. De øvrige delene ble utgitt 2009</p>	
7.06	Leketøy	CEN/TC 52	<p>Har ansvar for standarder for sikkerhet av leketøy.</p> <p>Flere rettelsesblad til leketøystandarden er under utarbeidelse:</p> <p>Rettelsesblad A3</p> <p>Rettelsesblad A7+A8 til NS-EN 71-1 advarselsmerking og om magneter</p> <p>Rettelsesblad A10, A11, A12 til NS-EN 71-1 med blant annet tilleggskrav til rullestøyer, pedalsykler/biler og elektriske brett</p> <p>ISO/DIS 8124-4 for husker og sklier er til formelle avstemning 2010.</p> <p>Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no</p>	50 50 40-50 50

7.07	Sped- og småbarnsutstyr	CEN/TC 252	<p>NS-EN 1888 for krav til barnevogner er under revisjon og forslaget var på høring fram til 2009-10-23.</p> <p>Det pågår revisjon av EN 1930 <i>Sikkerhetsbarrierer - Sikkerhetskrav og prøvingsmetoder</i></p> <p>Videre norsk deltakelse i WG 3 (barnevogner) vurderes. ANEC deltar i arbeidet.</p> <p>Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no</p>	40 50
7.08	Barnesikringsutstyr	CEN/TC 398	<p>CEN/TC 398 <i>Project Committee – Child Protective Products</i> ble etablert i 2009 og skal utarbeide en standard for vindussperre (for barnesikring). Komiteen skal også vurdere og avgj rapport på om det er andre typer barnesikringsutstyr der utvikling av standarder kan være aktuelt.</p> <p>Eventuell norsk interesse for arbeidet ikke avklart.</p> <p>Prosjektleder Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no</p>	20
7.09	Høye barnestoler	CEN/PC 364	<p>CEN/PC 364 <i>High Chairs</i> har startet arbeid med revisjon av EN 14988 <i>Høye barnestoler – Del 1 sikkerhetskrav</i>, og EN 14988 <i>Høye barnestoler – Del 2: Prøvingsmetoder</i>.</p> <p>Norsk deltakelse ved Stokke AS.</p> <p>Revisjon foregår. Nytt møte i mai.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	20
7.10	Møbler	CEN/TC 207 (ISO/TC 136)	<p>Standard med krav til styrke, holdbarhet og sikkerhet av sittemøbler er under utarbeidelse; prEN 12520 <i>Furniture - Strength, durability and safety - Requirements for domestic seating</i>.</p> <p>Det pågår revisjon av følgende standarder:</p>	40-50 40-50 40-50

			<ul style="list-style-type: none"> • prEN 12227 <i>Lekegrind til hjemmebruk - Sikkerhetskrav og prøvingsmetoder.</i> • prEN 12521 <i>Møbler - Styrke, holdbarhet og sikkerhet - Krav til husholdningsbord.</i> NSEN: 2009 • prEN 15185 Assessment of the surface resistance to abrasion. På høring til 2010-01-01. • prEN 15186 Assessment of the surface resistance to scratching. På høring til 2010-01-01. <p>Norske produsenter deltar.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	40
7.11	Klær og tekstiler	CEN/TC 248 ISO/TC 38	<p>Det er utarbeidet en standard for størrelsesmerking av klær, NS-EN 13402 med fire deler. Delstandard -4 som omhandler kodesystem er under utarbeidelse.</p> <p>Det er også under utarbeidelse standarder for tekstiler/brennbarhet. prEN ISO 12952-1 og -3 for antennelse av sengetekstiler har vært på høring.</p> <p>Standard for symboler for vaskeanvisninger på klær er under utarbeidelse, ISO/DIS 3758 <i>Textiles – Care labelling code using symbols.</i></p> <p>Det utarbeides ulike prøvingsmetodestandarder for tekstiler:</p> <ul style="list-style-type: none"> • prEN ISO 105-A01 for holdbarhet av farge har vært på høring • NS-EN 15777 <i>Tekstiler - Prøvingsmetoder for phthalater</i> er ferdig • prEN ISO 105-A11 for holdbarhet av farge. <p>Ingen fra Norge deltar på møtene. SIFO overvåker det som gjelder brennbarhet.</p> <p>ANEC deltar i WG 20 for sikkerhet ved barneklær (snorer og snøreband).</p> <p>Høsten 2010 er det planlagt bransjemøte med TEKO</p>	40-50 40-50 50 60 40-50

			industrien. Standard Norge skal ha presentasjon. Prosjektleder Engebret Rødningen ero@standard.no	
7.12	Sikkerhet av elektriske bruksapparater	IEC/CENELEC TC 61 NK 61	Husholdningsapparater (microbølgeovner, støvsugere, solsenger mm). En egen arbeidsgruppe (WG 4) arbeider med universell utforming og bruk av utstyr for barn og sårbare grupper. Gruppen vurderer blant annet overflatetemperatur-grenser med referanse til NS-EN ISO 13732-1 <i>Ergonomi for termisk miljø – Metoder for vurdering av reaksjoner på berøring av overflater – Del 1: Varme overflater</i> og CENELEC veiledning for <i>Temperatures of hot surfaces likely to be touched</i> (Guide 29). DSB deltar i nasjonal speilkomité og i CENELEC og IEC. ANEC og CI har oppfølging av denne komiteen. Fra norsk side deltar Radiumhospitalet og Statens strålevern. Prosjektleder Per Tveiten per.tveiten@nek.no og prosjektleder Tore Trondvold tore.trondvold@nek.no	
7.13	Sikkerhet av elektroniske bruksapparater	IEC/CENELEC TC 108 NK 108	Omhandler sikkerhet av brunevarer (radio, TV, IT-utstyr). Det er under utarbeidelse en ny norm, IEC 62368, for sikkerhet av elektronisk utstyr generelt. ANEC deltar i arbeidet. Post- og teletilsynet (PT) er med fra Norge. DSB deltar i nasjonal speilkomité. Prosjektleder Per Tveiten per.tveiten@nek.no	50
7.14	Brukte varer/produkter	ISO/PC 245	For å sikre at handel med brukte varer mellom landene tilfredsstiller minimumskrav knyttet til helse, miljø og sikkerhet, er det etablert en komité i ISO for "Second hand goods". Et forprosjekt startet i 2006 for utarbeidelse av en veileder for de som utarbeider produktstandarder og forslag om en ISO-standard med minimumskrav til brukte varer. Følgende varegrupper er identifisert og prioritert: kjøretøy, klær, husholdningsapparater, dekk, skotøy og leker.	20

			<p>Kontaktperson Merete Holmen Murvold mmu@standard.no</p> <p>IEC/CENELEC TC 61 arbeider med gjenbruk av blant annet kjøleskap og komfyrer. Kontaktperson per.tveiten@nek.no</p>	
7.15	Fyrverkeri	CEN/TC 212	<p>Det er utarbeidet en rekke standarder med krav til ulike typer fyrverkeri når det gjelder bruk, egenskaper, merking og tilhørende prøvningsmetoder. Det pågår arbeid med nye og revisjon av eksisterende standarder. DSB deltar i arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	
7.16	Sykler	CEN/TC 333	<p>Komiteen utarbeider standarder med krav til ulike typer sykler, også barnesykler samt sykkeltilbehør. Ingen norsk deltakelse.</p> <p>amt@standard.no</p>	
7.17	Personlig verneutstyr	CEN/TC 79	<p>Åndedrettsvern, blant annet standarder for pusteutstyr for fritidsdykking. Norsk undervannsinstitutt deltar i SC 7 Dykkeapparater. Flere interessenter. Større speilkomité vurderer prosjekt om å gjennomgå standardene.</p> <p>Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no</p>	
7.18	--"	CEN/TC 85	<p>Øyevern. Standard for solbriller er på høring til 2010-01-08, prEN ISO 12312-1. Ingen norsk interesse for arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no</p>	40
7.19	--"	CEN/TC 158	<p>Vernehjelmer. prEN 1080 <i>Vernehjelmer for små barn</i> er på høring til 2009-10-16. Ingen norsk interesse for arbeidet.</p>	40

			Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no	
7.20	--"--	CEN/TC 159 WG 5	Hørselsvern. WG 5 arbeider med revisjon av EN 458 <i>Hørselsvern – anbefalinger for valg, stell, bruk og vedlikehold – retningslinjer.</i> Prosjektleder Iiris Turunen-Rindel itr@standard.no	20
7.21	--"--	CEN/TC 160	Beskyttelse mot fall fra høyder. Prosjektleder Inger Jakobsen inj@standard.no	
7.22	--"--	CEN/TC 161	Fot- og leggbeskyttelse, blant annet krav til motorsykkelstøvler. Ingen norsk interesse for arbeidet. Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no	
7.23	--"---	CEN/TC 162 ISO/TC 188	Komiteene arbeider med personlig verneutstyr til både forbrukere og arbeidstakere. Endringer i standardene for sikkerhetskrav til redningsvester (NS-EN ISO 12402-3 til -8) er på avstemning.. Norsk deltakelse i flere arbeidsgrupper [ved bl. a. norske produsenter, FoU-miljøer som SINTEF Helse, fagforening (LO)], og stor norsk speilkomité (bl. a. DSB). Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no	40-50
7.24	Sikkerhet av maskiner	CEN/TC 114	Maskinsikkerhet for maskiner som brukes av forbrukere. ANEC deltar i arbeidet.	
7.25	Hageutstyr	CEN/TC 144	Arbeidsgruppe WG 7 utarbeider standarder for hageutstyr. prEN ISO 5395-2 med sikkerhetskrav til gressklippere er på høring fram til 2010-04-07. ANEC deltar i arbeidet.	40
7.26	Stiger	CEN/TC 93	Det pågår revisjon av en standard med krav til kvalitet og sikkerhet av stiger, prEN 131-2 <i>Stiger – Del 2: Krav,</i>	50

			<i>prøving, merking</i>	
7.27	Lightere	CEN/TC 355 ISO/TC 61	CEN har ansvar for NS-EN 13869 <i>Lightere – Barnesikring – Sikkerhetskrav og prøvingsmetoder</i> . Standarden er under revisjon etter et mandat fra EU. Rettelsesblad A-1 er på høring til august 2010. DSB deltar i arbeidet. Prosjektleder Tom A. Høseggen tah@standard.no	20
7.28	Rip Cigaretter Selvslukkende cig	CEN/TC 401	Etablert ny komitè	
7.29	Private svømmebasseng	CEN/TC 402	Etablert ny komitè	
7.30	Lamper og tilhørende utstyr	IEC TC 34 CENELEC TC 34 NK 34	Utarbeider standarder som går på sikkerhet. DSB deltar i den norske speilkomiteen. Prosjektleder Per Tveiten per.tveiten@nek.no og prosjektleder Tore Trondvold tore.trondvold@nek.no	
7.31	Håndslukkere/ brannteppe	CEN/TC - 70	Prosjektleder Tom Høseggen mailto:tom@standard.no	
7.32	Røykvarslere	CEN/TC - 72	Prosjektleder Knut Løe mailto:klo@standard.no	
8	Samfunn			
8.01	Samfunnssikkerhet	CEN/TC 391 ISO/TC 223	Societal and citizen security Europeisk arbeid pågår vedrørende beskyttelse av innbyggere og risikovurdering. DSB, Forsvarsbygg, NSM, Kredittilsynet, BE og NVE deltar i CEN-arbeidet, DSB deltar også i ISO. Det er opprettet en norsk speilkomitè som skal følge arbeidet. Prosjektleder Wiran Bjørkmann	10

			wrb@standard.no	
8.02	Alarmsystemer	NEK/NK 79	NEK/NK 79 arbeider med standarder for alarmsystemer for beskyttelse av personer og eiendommer. Kontinuerlig arbeid. Forbrukerinteresse vil spesielt være knyttet til boligalarmsystemer. Prosjektleder Per Magne Tveiten per.tveiten@nek.no	
8.03	Risikostyring	ISO/BT/WG Risk management	ISO-standard for risikostyring er ferdig. Det samme er standarden for termer og definisjoner.. Oversatt til norsk. Publiseres i mai. Norsk referansekomité er etablert og StatoilHydro deltar internasjonalt. Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no	50
8.04	Samfunnsansvar	ISO/TMB/WG SR	Forslag til standard ISO 26000 <i>Guidance on social responsibility</i> var på høring fram til 2009-12-18. Om lag 400 deltakere fra 91 land (hvorav 63 utviklingsland) deltar i arbeidet. I tillegg deltar 42 internasjonale liaison-organisasjoner. Arbeidet er organisert med undergrupper som arbeider med konkrete deler av standarden. Standarden vil omfatte forholdet til: -The environment -Fair operating practice -Consumer issues -Contribution to community and society -Labour practice -Human rights -Organizational governance En norsk referansegruppe med 40 deltakere følger arbeidet. Det er stor forbrukerdeltakelse både i denne (bl.a. BLD, SIFO, Forbrukerrådet og Initiativ for etisk handel) og i det internasjonale WG-arbeidet. Norske representanter deltar i ISO-arbeidet, deriblant Barne- og likestillingsdepartementet og Forbrukerrådet. Man regner med å ha et utkast til internasjonal standard	40-50

			(FDIS) – ferdig 01.08.2010 – og at det foreligger en ferdig internasjonal standard i midten av desember 2010. Prosjektleder Anne Kristoffersen akr@standard.no	
8.05	Grafiske symboler	ISO/TC 145	ISO/TC 145 utarbeider standarder for krav til grafiske symboler. Det pågår løpende revisjon av ISO 7001 <i>Graphical symbols – Public information symbol</i> samt løpende innarbeidelse av nye symboler i ISO 7010 <i>Graphical symbols – safety colours and safety signs</i> . ISO 7010 er på høring til 2010-02-05. (Stadig nye versjoner) ISO - News - Booklet makes ISO graphical symbols child's play Prosjektleder Ulla Gjerdrum umg@standard.no	40-50 40
9	Tjenester			
9.01	Flyplass- og luftfartssikkerhets- tjenester	CEN/TC 384 SN/K 503	Komiteen skal utarbeide en felles europeisk standard for krav til flyplass- og luftfartstjenester med blant annet krav til organisasjon, personell, opplæring, kundebehandling og kvalitet av tjenesten. Fra å ha fokus på sikkerhetstjenester er nå prosjektet utvidet til å omfatte alle type flyplass-tjenester. Standarden ventes på høring 2. halvår 2010 og ferdig i 2011. ANEC deltar i arbeidet. Norsk deltakelse i det europeiske arbeidet. Dokumenter sendt CEN – kommer på høring 2. halvår 2010 som planlagt. Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no	20
9.02	Omsorgsbolig- tjenester	CEN/TC 385 SN/K 502	Komiteen skal utarbeide en felles europeisk standard med krav til omsorgsboligtjenester. Tema som kvalitet, assistanse, informasjon og taushetsplikt er viktige for forbrukere. Standarden ventes på høring 2. halvår 2010 og ferdig i 2011.	20

			<p>ANEC deltar i arbeidet. Norsk deltakelse i det europeiske arbeidet ved NHO Service. NHO Service leder den norske speilkomiteen. I speilkomiteen har noen firmaer gått til og fra. Til neste nasjonale møte kommer NHO Service, Selvaag, Fredrikstad og Omegn Boligbyggelag. Forbrukerrådet holdes orientert om arbeidet. Dokumenter sendt CEN – kommer på høring snart.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	
9.03	Tjenester (generelt)	CEN/BT/WG 163	<p>Arbeidsgruppe (policygruppe) som koordinerer og diskuterer tjenestestandardisering i CEN. Kartleggingsprosjekt startet etter mandat fra EU/EFTA. Rapport med forslag til videre arbeider ble oversendt EU-kommisjonen i desember 2008. ANEC er med i arbeidet. Standard Norge deltar også.</p> <p>Prosjektleder Anne Kristoffersen akr@standard.no</p>	
9.04	Turisme	ISO/TC 228 (+ CEN/TC 329)	<p>ISO/TC 228 arbeider med følgende standarder med krav til opplæring innenfor fritidsdykking:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ISO/DIS 11107 <i>Recreational diving services -- Requirements for enriched air nitrox training programmes</i> Nå vedtatt. Fastsatt 2009 • ISO/DIS 11121 <i>Recreational diving services -- Requirements for introductory scuba experience programmes</i> (på formell avstemming i 2009) • ISO/DIS 13289 <i>Recreational diving services -- Requirements for the conduct of snorkelling excursions (service provision)</i> På høring til 2010-05-04. • ISO/DIS 13970 <i>Recreational diving services -- Requirements for the training of recreational snorkelling guides</i> På høring til 2010-05-04. <p>Consumers International deltar i arbeidet.</p> <p>En arbeidsguppe under ISO/TC 228 har foreslått at det</p>	<p>50</p> <p>50</p> <p>40</p> <p>40</p> <p>10</p> <p>20</p>

			<p>utarbeides en ny standard som skal angi krav til kvalitet for å tilfredsstille forbrukerkrav for tjenester ved turistkontorer;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turistinformasjon – Krav til turistinformasjon og resepsjonstjenester <p>Det er opprettet en ny arbeidsgruppe WG 7 under ISO/TC 228 som skal jobbe med aktivitetsturisme (Adventure Tourism). Det foreligger forslag om utvikling av tre nye internasjonale standarder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • the Safe Delivery of adventurous activity – Part 1 – Risk management • the Safe Delivery of adventurous activity – Part 2 – Leader competence • the Safe Delivery of adventurous activity – Part 3 – Information to clients <p>DSB følger arbeidet i WG 7.</p> <p>For øyeblikket er det ingen aktivitet i CEN/TC 329.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	
9.05	Posttjenester	CEN/TC 331	<p>Ansvarlig for standarder for kvalitet av posttjenester (blant annet innlevering, informasjon til kunde, måling av framsendingstid, sporing).</p> <p>Post- og teletilsynet og Posten Norge er med i arbeidet. ANEC deltar i arbeidet (WG 1 for kvalitetskrav og forbrukerbehov).</p> <p>einar.meling@npt.no</p> <p>Prosjektleder Anne Kristoffersen akr@standard.no</p>	
9.06	Kundesenter-tjenester	CEN /TC 375 SN/K 280	<p>NS-EN 15838 med krav til bedrifters kundesentertjenester (customer contact centres) er nylig ferdig. Kvalitet av tjenesten, krav til kompetanse, tilgjengelighet og klagebehandling er relevant for forbrukerne. ANEC har deltatt i prosjektet. Fra Norge deltar 3 representanter fra</p>	60

			næringslivet i det europeiske arbeidet. Standarden er under oversettelse til norsk. Forslag om utarbeidelse av ISO-standard for kundesentertjenester er på vurdering i mars 2010. Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no	
9.07	Undervisnings-tjenester	ISO/TC 232	ISO-standard for krav til tjenester innenfor området undervisning, utdanning og opplæring overfor enkeltpersoner, grupper og organisasjoner under utarbeidelse. ISO/DIS 29990. Omfatter områder utenfor det offentliges ansvar. Det er ingen norsk deltakelse i prosjektet. Prosjektleder Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no	40-50
9.08	Vannforsyning	ISO/TC 224	Komiteen arbeider med kvalitetskriterier og resultatindikatorer knyttet til vann- og avløpstjenester. Det foreligger (siden 2007) tre standarder på drift av vannverk. Prosjektleder Rolf Duus rdu@standard.no	60
10	Universell utforming, tilgjengelighet			
10.01	Jernbane	CEN/TC 256 /WG 44 SN/K 184	Arbeidsgruppe WG 44 <i>People with Reduced Mobility</i> ble opprettet i 2009 og arbeider med universell utforming i reisekjeden (trinnløs reise). Det er foreslått å utarbeide standarder på følgende temaer: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Design for PRM (People with Reduced Mobility) Use – General Requirements</i> • <i>Design for PRM Use – Accessibility of people with reduced mobility to rolling stock</i> • <i>Design for PRM Use – Equipment and Components onboard Rolling Stock</i> 	10

			<ul style="list-style-type: none"> • <i>Design for PRM Use – Requirements on obstacle free routes for infrastructure</i> <p>Norsk myndighetsdeltakelse i WG 44..</p> <p>Prosjektleder Rudolph Brynn rbr@standard.no</p>	
10.02	Tilgjengelighet til selvbetjeningsautomater (bank- og billettautomater, betalingskort, etc.)	CEN/TC 224/ WG 6 (SN/K 186)	<p>Arbeidet med en norsk standard som angir kravspesifikasjon til selvbetjeningsautomater med tanke på universell utforming (SN/K 186) er transformert til et europeisk prosjekt under CEN/TC 224/WG 6. Prosjektet omfatter bankautomater, billettautomater, parkeringsautomater etc. Bakgrunnen for arbeidet er at det ved offentlige innkjøp skal tas hensyn til universell utforming.</p> <p>Norge leder sekretariatet for denne arbeidsgruppen og Forbrukerrådet holdes orientert om arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Knut Lindelien kli@standard.no</p>	20 0
10.03	Tilgjengelighet og egnethet av bygninger	ISO/TC 59 SC 16 WG 1	<p>Det pågår revisjon av TR 9527 (WI 21542 Building construction – Accessibility and usability of built environment). Denne gir veiledning om "design for all" i forbindelse med konstruksjon av bygninger, det vil si tilgjengelighet og bruk av bygg. Målet er en ISO-standard basert på TR 9527.</p> <p>Det er norsk deltakelse i WG 1 og det er opprettet en norsk speilkomité som følger arbeidet hvor blant annet Deltasenteret, Samarbeidsforum for funksj.hemmedes organisasjoner (SAFO), Statens råd for funksjonshemmede (SRFF) og Funksjonshemmedes fellesorganisasjon (FFO) deltar.</p> <p>ANEC deltar i ISO-arbeidet.</p> <p>Det foreligger et forslag/draft – som man nettopp har stemt over.</p> <p>Prosjektleder Lars Aasness laa@standard.no</p>	30

10.04	Universell utforming av uteområder	SN/K 289	<p>Komiteen ble etablert i 2008 og skal utarbeide en Norsk Standard for universell utforming av uteområder. Forbrukerdeltakelse i komiteen ved Deltasenteret (komitéleder), Blindeforbundet og Norges Handicapforbund.</p> <p>Prosjektleder Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no</p>	20
10.05	IKT	ISO/IEC/JTC1/SC 36/WG 7	<p>IT for læring, utdanning og trening. Prosjektet omhandler tilgjengelighet til læringsobjekter (eks. nettkurs, kino, filmer etc.) der utdanning relaterer seg til databruk. Det å gjøre lærings-programmer tilgjengelig for personer med ulike funksjons-hemminger (syn, hørsel og språk) og ulike kulturer. Flere standarder under utarbeidelse.</p> <p>Forbrukerrettet prosjekt, men ingen direkte "forbrukerrepresentanter" i komiteen.</p> <p>CEN har en teknisk komité og en workshop på dette, hvor ANEC er med. Norge deltar ved blant annet Universitetet i Oslo og Høgskolen i Oslo.</p> <p>Prosjektleder Håvard Hjulstad hj@standard.no</p>	20-60
10.06	Tilgjengelige reiselivsmål	SN/K 259	<p>NS 11010 for krav til merkeordning for tilgjengelige reiselivsmål ble utgitt i 2008. En arbeidsgruppe vurderer nå behovet for revisjon av standarden i lys av at NS 11001 for universell utforming av bygg er ferdig.</p> <p>Standarden vil bli gjenstand for enkel revisjon – siden NS 11001 er ferdig.</p> <p>Prosjektleder Inger Jørgensen isj@standard.no</p>	10
10.07	IKT	ISO/IEC JTC 1 Special working group (SWG)	<p>Det er opprettet en egen arbeidsgruppe med flere undergrupper som skal se på tilgjengelighet. En av undergruppene ser på brukerkrav, en annen sammenstillende eksisterende standarder på tilgjengelighet. Ut fra</p>	

			<p>forprosjektet vil man vurdere standardiseringsprosjekter og hvordan arbeidet skal organiseres. Følgende dokumenter fra arbeidsgruppen har vært på nasjonal avstemning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ISO/IEC PDTR 29138-1, Information Technology – Accessibility Considerations for People with Disabilities – Part 1 User Need Summary • ISO/IEC PDTR 29138-2, Information Technology – Accessibility Considerations for People with Disabilities – Part 2: Standards inventory • ISO/IEC PDTR 29138-3, Information Technology – Accessibility Considerations for People with Disabilities – Part 3: Guidance on User Needs Mapping <p>Prosjektleder Rudolph Brynn rbr@standard.no</p>	60 50 50
10.08	BA IKT – ved offentlige anskaffelser	CEN/BT/WG 185 og ETSI/TC Human factors	<p>I september 2007 ble det opprettet en arbeidsgruppe i CEN for utarbeidelse av tilgjengelighetskrav til IKT i forbindelse med offentlige anskaffelser. Arbeidet gjøres i samarbeid med ETSI (den europeiske standardiseringsorganisasjonen innenfor teleområdet). Standard Norge deltar i arbeidet fra norsk side. Det er opprettet en norsk speilkomiteé.</p> <p>ANEC følger arbeidet.</p> <p>Standard Norge komité vedtatt opprettet av sektorstyret.</p> <p>Prosjektleder Rudolph Brynn rbr@standard.no</p>	20
10.09	Kontorutstyr	ISO/IEC JTC 1/ SC 28	<p>Komiteen utarbeider standarder for kontorutstyr og har nylig ferdigstilt en standard med veiledning om universell utforming av kontorutstyr, ISO/IEC 10799:2008 <i>Information technology – Office equipment accessibility for elderly persons and persons with disabilities</i>. Standarden gir veiledning for planlegging, utvikling og design av kontormaskiner som kopimaskiner, printere og scannere</p>	60

			etc.	
10.10	Løfte-anordninger	CEN/TC 10	<p>Standard for løfteanordninger NS-EN 81-41 <i>Sikkerhetsregler for konstruksjon og installasjon av heiser – Spesielle heiser for transport av personer og varer – Del 41 Vertikalt løftende plattformer for bruk av personer med svekket bevegelighet</i> har vært på formell avstemming. Omhandler blant annet størrelsen av trappeheiser/løfteanordninger for bevegelseshemmede. Ingen norsk deltakelse i arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Knut Løe klo@standard.no</p>	50
10.11	Emballasje	CEN/TC 261	<p>Det pågår utarbeidelse av standard for blindeskrift på emballasje for medisiner, prEN 15823 <i>Packaging – Braille on packaging for medicinal products</i>. Standarden utarbeides for oppfyllelse av direktivkrav. Et forslag til standard er til avstemning..</p> <p>I 2008 ble det igangsatt arbeid med prEN ISO 13127 <i>Packaging – Child Resistant Packaging – Mechanical test methods for reclosable child resistant packaging system</i>, og prEN XXX <i>Packaging – Safety guidelines for flexible bags to minimize the risk of suffocation to children</i> (ekskluderer emballasje som er omfattet av EN 71 Leketøy). I arbeid. Har vært på høring, ikke avstemning ennå. Blir ikke standard, men teknisk spesifisering.</p> <p>En arbeidsgruppe (WG 2) har utarbeidet utkast til ny standard med kriterier for åpning av emballasje og metode for å evaluere åpning av emballasje på forbrukerprodukter (universell utforming av emballasje). Utkastet var på høring med frist 2009-08-07. Prosjektet ble startet med bakgrunn i initiativ fra Sverige hvor det er kjørt et forprosjekt. Fra norsk side deltar Den Norske Emballasjeforeningen i WG 2. Fra forbrukersiden deltar ANEC i WG 2.</p> <p>Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no</p>	<p>40-50</p> <p>20</p> <p>40-50</p>

10.12	Funksjonsprøving av elektriske apparater	IEC/CENELEC TC 59	<p>Funksjonsprøving av elektriske apparater for hjemmebruk samt forbrukerinformasjon. En arbeidsgruppe, WG 11, arbeider med funksjon og tilgjengelighet for husholdningsapparater.</p> <p>SIFO deltar i norsk speilkomite. ANEC deltar i arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Per Tveiten per.tveiten@nek.no og prosjektleder Tore Trondvold tore.trondvold@nek.no</p>	
10.13	Telekommunikasjonsutstyr	ETSI HF	<p>ETSI, den europeiske standardiseringsorganisasjonen innenfor teleområdet, har en egen teknisk komite som arbeider med human factors, HF. Den arbeider med brukergrensesnitt for telekommunikasjonsutstyr og tjenester med vekt på krav fra eldre og funksjonshemmede, tilgjengelighet og det at det er "lett å bruke". Omfatter blant annet internett, mobile verktøy, multimedia og videotelefoner, nettverkssystem, nummerering og brukeridentifikasjon.</p> <p>Fra Norge deltar Post- og teletilsynet i arbeidet.</p> <p>Prosjektleder Knut Bryn kbr@npt.no</p>	20-60
10.14	Lekeplassutstyr	CEN/TC 136	<p>En arbeidsgruppe WG 12 under CEN/TC 136/SC 1 arbeider med tilgjengelighet til lekeplassutstyr (Play for all). Det er under utarbeidelse en teknisk rapport som veiledning ved utarbeidelse av standarder for ulike typer lekeplassutstyr. Se også 7.03.</p> <p>Prosjektleder Britt Stokke Lønaas bsl@standard.no</p>	20
10.15	Ergonomi	ISO/TC 159 CEN/TC 122 WG 5	<p>Det er under utarbeidelse en standard prEN ISO 28803 <i>Ergonomics of the physical environment - Application of international standards to people with special requirements</i>. Standardn er på høring til 2010-04-21</p>	

			<p>Det er under utarbeidelse en standard ISO/DIS 9241-210 <i>Ergonomics of human-system interaction – Part 210: Human-centered design for interactive systems</i> med krav og anbefalinger til design av IT-baserte systemer sett fra et brukergrensesnitt. Den er ment for de som designer/produserer IT-baserte produkter. Er på avstemning.</p> <p>ISO/FDIS 9241-920 <i>Ergonomics of human-system interaction – Part 920: Guidance on tactile and haptic interactions</i> er vedtatt som standard mars 2010</p> <p>prEN ISO 9241 <i>Ergonomics of human-system interaction - Part 910: Framework for tactile and haptic interaction</i> var på høring fram til 2009-11-06. Er under utarbeidelse</p> <p>ISO-standarder for “ergonomics of human-computer interaction” fastsettes som EN-ISO-standarder gjennom CEN/TC 122 WG 5.</p> <p>Forslag om nytt prosjekt for taktiler på forbrukerprodukter er på avstemning i ISO.</p> <p>Prosjektleder Tom Erik Larsen mailto:tla@standard.no</p>	<p>40-50</p> <p>60</p> <p>40-50</p>
10.16	Universell utforming	CEN/CENELEC BT WG Accessibility for all	<p>CEN/CENELEC har etablert en ny arbeidsgruppe som skal arbeide med tilgjengelighet for alle – <i>CEN/CENELEC BT WG Accessibility for all</i>. Målet for gruppen er å påvirke arbeidsgruppene i det europeiske standardiseringssystemet til å gjøre aktiv bruk av CEN/CENELEC Guide 6/ISO/IEC Guide 71 (veileder for hvordan man inkluderer universell utforming i standardiseringsarbeid). Første møte ble holdt 2009-04-08 i Brussel. Etter møtet er det utarbeidet et forslag til</p>	

			<p>forretningsplan for gruppen, som nå er på høring hos arbeidsgruppemedlemmene.</p> <p>Standard Norge deltar i arbeidsgruppen. Arbeidsgruppen godt i gang.</p> <p>Prosjektleder Rudolph Brynn rbr@standard.no</p>	
11	Diverse			
11.01	Bruksanvisninger	ISO/COPOLCO IEC/TC 3	<p>Det pågår revisjon av ISO/IEC Guide 37 <i>Bruksanvisninger for forbrukerprodukter</i> og et forslag var på høring til 2009-10-07</p> <p>Kontaktperson Merete Holmen Murvold, mmu@standard.no</p> <p>TC 3 har under utarbeidelse en standard for "Preparation of instructions – Structuring, content and presentation – Application to consumer". Prosjektleder helge.topp@nek.no</p>	40-50
11.02	Faktura	ISO/TC 239	<p>Etter initiativ fra ISOs forbrukerpolitiske komité COPOLCO er det etablert en ny prosjektkomité for utarbeidelse av fakturamal for strøm, vann, tele etc. Det skal tas utgangspunkt i en britisk standard og en bransjestandard fra Australia.</p> <p>Ingen norsk deltakelse.</p> <p>Kontaktperson Knut Lindelien kli@standard.no</p>	30
11.03	Sertifisering Samsvarsvurdering	ISO/CASCO CEN/CENELEC/T C 1	<p>Standarden for sertifiseringsorgan som driver med produktsertifisering er under revisjon (kommende ISO 17065). Man arbeider med krav til organisasjoner som skal sertifiseres. Det blir en veiledning om hvordan en samsvarsvurdering skal være.</p> <p>Oversettes til norsk NS/EN 17050.</p>	

			Prosjektleder Guri Kjørven gkj@standard.no	
11.04	Campingvogner Bobiler	CEN/TC 245	Komité for <i>Leisure accommodation vehicles</i> . Utarbeider standarder med krav til blant annet bobiler og campingvogner. Prosjektleder man@standard.no	